

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

"Eğitimde ve Bilimde Öncü Üniversite"

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ ETİK DAVRANIŞ İLKELERİ

İLERİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA TEKNİKLERİ VE ETİK

PROF. DR. ORHAN ÖZÇATALBAŞ

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

05 Haziran 2023, ANTALYA

KAPSAM

A- BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ YÖNERGESİ

B- ETİK DAVRANIŞ İLKELERİ

1. BİRİNCİ BÖLÜM TANIMLAR, GENEL İLKELER, DEĞERLER
2. İKİNCİ BÖLÜM ÖĞRETİM ELEMANLARININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ
3. ÜÇÜNCÜ BÖLÜM BİLİMSEL ARAŞTIRMA, YAYIN VE DEĞERLENDİRME ETİĞİ
4. DÖRDÜNCÜ BÖLÜM EĞİTİM VE ÖĞRETİM ETİĞİ
5. BEŞİNCİ BÖLÜM HİZMET ETİĞİ
6. ALTINCI BÖLÜM AKADEMİK YÖNETİM ETİĞİ

Önemli Not: Sunumda kullanılan bilgiler YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI [BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ YÖNERGESİ](#)'nden alınmıştır.

A- BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ YÖNERGESİ

Amaç

Madde 1 - (1) Bu Yönerge, bilimsel araştırma, çalışma, yayın ve etkinliklerde uyulması gereken etik kurallarını ve yükseköğretim kurumlarının kendi bünyelerinde oluşturacakları bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarının görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Kaynak: <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Kurumsal/mevzuat/bilimsel-arastirma-ve-etik-yonetmeligi.aspx>

Kapsam

Madde 2 - (1) Bu Yönerge,

- a) Yükseköğretim kurumları mensuplarınca veya yükseköğretim kurumlarıyla ilişkisine bakılmaksızın kişilerce yürürlükteki mevzuat hükümleri uyarınca akademik unvanların elde edilmesi aşamasında ve sonrasında yapılan her tür bilimsel araştırma ve çalışmalar ile gerçekleştirilen bilimsel etkinlikler, desteklenen ve/veya yürütülen bilimsel araştırma-geliştirme projeleriyle ilgili araştırma etiği konularını,
- b) Lisans üstü eğitim sırasında yapılan tez ve bilimsel yayınlar ile yürütülen bilimsel araştırma-geliştirme projeleriyle ilgili araştırma etiği konularını,
- c) Yükseköğretim kurumları mensuplarınca yurtiçinde ve yurtdışında her çeşit basın, görsel ve işitsel yayın organlarında yayımlanan ya da yayımlanmak üzere gönderilmiş olan her tür yayınlara ilgili yayın etiği sorunlarını,
- ç) Yükseköğretim kurumları mensuplarınca biyomedikal araştırmalarda kullanılacak deneklerde ve ekoloji ile ilgili çalışmalarda yapılan etik ihlallerini kapsar.

Dayanak

Madde 3 – (1) Bu yönerge 2547 sayılı Kanununun 24 üncü, 42 inci ve 65 inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Sayı : 79009489- 339

Konu : Yükseköğretim Kurumları Etik Davranış İlkeleri Hk.

Yükseköğretim Kurulu-(Giden No)

22.10.2014 - 62074

ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

B- ETİK DAVRANIŞ İLKELERİ

Yükseköğretim Kurulu ve Başbakanlık Kamu Görevlileri Etik Kurulu tarafından, yükseköğretim kurumlarında etik değer ve ilkelerin yerleştirilmesini sağlamak amacıyla Eylül-2013'te ortak bir çalışma başlatılmıştır. Çalışmalara Başbakanlık Kamu Görevlileri Etik Kurulu uzmanları ve Yükseköğretim Kurulu temsilcileri ile farklı üniversitelerimizde etik alanında uzmanlaşmış çok sayıda akademisyen katılmıştır.

Çalışmalar sonucunda hazırlanan ve Başkanlığımıza sunulan Yükseköğretim Kurumları Etik Değer ve İlkeleri taslak metni, katılımcı bir tarzda tartışılması amacıyla yükseköğretim kurumlarımızın görüş ve önerilerine açılmış (Nisan 2014), yükseköğretim kurumlarımızdan gelen görüş ve öneriler doğrultusunda revize edilerek Üniversitelerarası Kurul'un değerlendirmesine sunulmuştur (Haziran 2014).

Üniversitelerarası Kurul'da yapılan tartışmalar sonunda ortaya çıkan "Yükseköğretim Kurumları Etik Davranış İlkeleri" belgesi nihai şekliyle ekte yer almaktadır.

"Yükseköğretim Kurumları Etik Davranış İlkeleri" belgesinin yükseköğretim kurumlarımızın yetkili organları tarafından benimsenerek, yükseköğretim kurumlarımızın yöneticileri, akademisyenlerimiz ve öğrencilerimiz ile bütün paydaşlarımız için referans bir belge olarak uygulanması hususunda bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Gökhan ÇETİNSAYA
Başkan

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI ETİK DEĞER VE İLKELERİ	
GİRİŞ	
BİRİNCİ BÖLÜM	
1.1 TANIMLAR, DEĞERLER İLKELER	
1.2 TANIMLAR	
FEMEL DEĞERLER VE İLKELER	
İKİNCİ BÖLÜM	
ÖĞRETİM ELEMANLARININ SORUMLULUKLARI	
2.1 Öğretim elemanlarının meslektaşlarına karşı sorumlulukları	
2.2 Öğretim elemanlarının kendi bilim alanlarına karşı sorumlulukları	
2.3 Öğretim elemanlarının üniversiteye karşı sorumlulukları	
2.4 Öğretim elemanlarının topluma karşı sorumlulukları	
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
BİLİMSEL ARAŞTIRMA, YAYIN VE DEĞERLENDİRME ETİĞİ	
...3.1 Bilimsel araştırma ve yayın etiği	
...3.2 Bilimsel değerlendirme etiği	
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
EĞİTİM VE ÖĞRETİM ETİĞİ	
4.1 Öğretim elemanlarının eğitim ve öğretimle ilgili sorumlulukları	
4.2 Öğretim elemanlarının öğrencilere karşı sorumlulukları	
BEŞİNCİ BÖLÜM	
HİZMET ETİĞİ	
5.1 Yükseköğretim kurumları mensuplarının hizmet sunumunda uyacağı etik değer ve ilkeler	
ALTINCI BÖLÜM	
AKADEMİK YÖNETİM ETİĞİ	
6.1 Yükseköğretim kurumları yöneticilerinin uyacağı etik değer ve ilkeler	

Giriş

- Yükseköğretim kurumları, **bilimsel araştırma ve yayın, eğitim-öğretim ve topluma hizmet konusunda** önemli bir rol üstlenmişlerdir.
- Bu rol, yükseköğretim kurumu ***mensuplarını güven ilkesi ve sorumluluk bilincine dayalı olarak*** muhataplarına karşı **etik davranış standartlarına uygun hareket etme yükümlülüğü** altına sokmaktadır.

Kaynak: <https://dergipark.org.tr/tr/download/journal-file/15121#:~:text=Etik%3A%20%4%B0nsanlar%4%B1n%20de%4C%9Ferleri%20g%C3%B6zeterek%20ya%C5%9Faman%4%B1n,toplumsal%20ara%C3%A7lar%4%B1%20geli%C5%9Ftirdikleri%20d%C3%BC%5%9F%C3%BCn%20alan%4%B1d%4%B1r.>

Giriş

- Yükseköğretim kurumları mensuplarına, iş yerinde karşılaştıkları **etik problemlerin çözümünde** ve çalışma arkadaşları ile öğrenciler, yükseköğretim kurumu idarecileri, yükseköğretim kurumu dışındaki kurum ve şahıslar ile ulusal ve uluslararası **toplumla ilişkilerinde** rehberlik eder.
- Değerler ve ilkeler, tüm eğitimcilerin, etik açıdan değerlendirilebilmelerine **elverişli standardı** ortaya koymaktadır. **Belirtilen etik değer ve ilkelerin kasıtlı olsun-olmasın, açık veya örtülü olarak ihlali, çeşitli yaptırımların** uygulanması sonucunu doğurabilir.
- Yükseköğretim kurumları mensupları, eğitim ve öğretim sürecinde;
- çalışma arkadaşları, öğrenciler, aileler ve eğitim-öğretim ağı içerisindeki diğer kimselerin güveni ve saygısını kazanmasını mümkün kılacak davranışlar sergileme ve bunu sürdürülebilir kılma hedefine yönelik olarak buradaki etik değer ve ilkeleri rehber edinmelidir.
- Bu bakımdan aşağıda ayrıntılı olarak ifade edilen tanımlar, değerler ve ilkeler, tüm eğitimcilerin, etik açıdan değerlendirilebilmelerine **elverişli standardı** ortaya koymaktadır.

TANIMLAR,
GENEL İLKELER,
DEĞERLER

BİRİNCİ BÖLÜM

ETİK DEĞER VE İLKELER

TANIMLAR, GENEL İLKELER, DEĞERLER

ETİK:

İnsanların değerleri gözeterek yaşamının temelleri üzerine düşündükleri ve bunlardan yola çıkarak doğru ve yanlış ayırt etmeye, **doğru davranış biçimlerini bulmaya ve uygulamaya yarayabilecek** kuramsal ve toplumsal araçları geliştirdikleri düşün alanıdır.

AKADEMİK ETİK:

Akademisyenlerin bilimsel çalışma ve akademik etkinlikleri sürecinde:

- Birikim ve bilgilerini paylaşma ve öğrencilerine aktarmada,
- Bilimsel çalışmaların üretilmesi ve değerlendirilmesinde,
- Toplumun farklı paydaşları ile ilişkilerinde ödüllendirme ve yükseltme aşamalarında,
- Bilim kurumları ve üniversitelerin bilimsel yetkinliğe dayalı yapılandırılması ve
- İyi eğitilmiş bilim insanlarının yetiştirilmesi faaliyetlerinin her aşamasında etik davranış kurallarına uymayı ifade eder.

TANIMLAR

- **UYDURMACILIK (fabrication)**
- **YANILTMACILIK (falsification)**
- **ÇİFTE YAYIN (duplication)**
- **BÖLEREK YAYIMLAMA(slicing)**
- **İNTİHAL/AŞIRMA (plagiarism)**
- **SÖZDE (armağan) YAZARLIK**
- **YAZAR SAKLAMA**
- **GÖNÜLLÜ KATILIM İLKESİNİN ÇİĞNENMESİ**
- **AYDINLATILMIŞ ONAM ALMAMA**
- **GİZLİLİK İLKESİNİN ÇİĞNENMESİ**

GENEL İLKELER

1. Akademik özgürlük ve özerklik

2. Akademik dürüstlük

3. Sorumluluk ve hesap verebilirlik

4. Temel hakların korunması ve güçlendirilmesi

5. Başkalarına saygı

GENEL İLKELER

- 1. AKADEMİK ÖZGÜRLÜK VE ÖZERKLİK:** Akademik özgürlük, akademik personelin bireysel olarak, kendi özgür tercihlerini yapabilmesi, bu açıdan hiçbir dayatma ve baskı ile karşılaşmaması anlamını taşır. Akademik özerklik, akademi ve akademisyenlerin kurumsal yapı olarak, bir üst otoriteye, dışarıdan gelen emir ve talimatlara bağlı olmaması, akademik ve bilimsel çalışma alanı ve metotlarını özgürce belirleyebilme durumunu ifade eder.
- 2. AKADEMİK DÜRÜSTLÜK:** Akademik topluluğun üyeleri arasındaki güven ve dürüstlüğe dayalı bağları güçlendiren; toplumun bilime ve bilim insanına güvenini sağlayan; akademik çevrede uyulması gereken etik ilke ve standartlara uygun davranmaktır. Akademik dürüstlük, akademik standartları içtenlikle yerine getirmek ve her türlü akademik etkinlikte dürüst, açık ve sorumlu davranışların korunmasını da içerir.
- 3. SORUMLULUK VE HESAP VEREBİLİRLİK:** Her türlü bilimsel ve akademik davranış ve faaliyetlerden dolayı kişisel ve mesleki sorumluluğun üstlenilmesi; üstlenilen görevlerin gerekli nitelik ve nicelikte yerine getirilmesi, üniversitenin kurumsal kimliği ve itibarının zarara uğratılmaması; finansal ve maddi kaynaklarının en verimli şekilde kullanılması, diğer kişi ve birimlerle uyumlu ve etkili şekilde çalışılması anlamına gelir.
- 4. TEMEL HAKLARIN KORUNMASI VE GÜÇLENDİRİLMESİ:** Yükseköğretim kurumları, mensuplarının ve toplumun tüm fertlerinin temel insan haklarını korur ve destekler. Bireyler, eylemlerinin ve kararlarının her zaman bu hakları güçlendirip desteklediğini garanti etmelidir.
- 5. BAŞKALARINA SAYGI:** Üniversite insanların farklılıklarına saygı duyar ve onlara değer verir, ayrımcılık ve taciz gibi davranışlara izin vermez. Meslektaşlar, çalışanlar, öğrenciler, paydaşlar ve üniversite dışı birimler ve şahıslara saygı ve nezaketle muamelede bulunmak ve ilişki içerisinde olunan tüm şahısların onuru ve ihtiyaçlarını dikkate almak demektir.

DEĞERLER

- Bilimsel çalışmalar güven temeli üzerine kurulur. Bilimsel çalışmaların dürüst ve doğru temellere dayandığına, araştırmacıların verileri doğru yöntemlerle topladığına, uygun analitik teknikler ve istatistikler kullanıldığına, sonuçların uygun rapor edildiğine, inanılır.
- Akademik dürüstlük, bilginin araştırılması sürecinde olması gereken en önemli değerlerden birisidir. Profesyonel standartlara bağlılık araştırma kariyerinde kişisel dürüstlüğün de temelini oluşturur.
- Araştırma gereçlerinin paylaşımında saydamlık, destek tekliflerinin incelenmesinde adalet, çalışma arkadaşlarına ve öğrencilere gösterilen saygı, araştırma sonuçlarının kamuoyu ile paylaşımında, yazılım ve sunumunda dürüstlük temel ilkelerdir.

DEĞERLER

- Bir bilimsel çalışmanın tasarımından verilerin toplanmasına, rapor edilmesine, yayına dönüşmesinden okuyucuya ulaşmasına kadar geçen süreçte araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyulması esastır.
- Araştırma fonlarından sağlanan kaynaklar sorumlulukla kullanılmalıdır.
- Bilimsel araştırmanın yayınlanma aşamasında editör ve hakemlerin etik ilkelere riayeti gerekir.
- Bilimsel liyakat tüm akademik yaşamda, öğretim, yönetim ve akademik değerlendirmelerde temel ölçüt olarak kabul edilmelidir. Akademik kültür ve gelenekler yönetim ve eğitim etiğinde anlamlı yere sahiptir. Yönetim etiği ve eğitim etiği, bilim etiğinden ayrı düşünülemez.

DEĞERLER

Bilimsel standartlara uymama, etik kuralları ihlal etme derecelendirilebilir. Standartların en ciddi ihlali bilimsel suistimaldir.

- Bilimsel suistimal teklif, uygulama ve araştırmanın incelenmesinde veya araştırma sonuçlarının raporlanmasında yanlış bilgi verme,
- Bilgilerle oynama veya akademik hırsızlık (fabrication, falsification veya plagiarism-FFG) olarak tanımlanmaktadır.

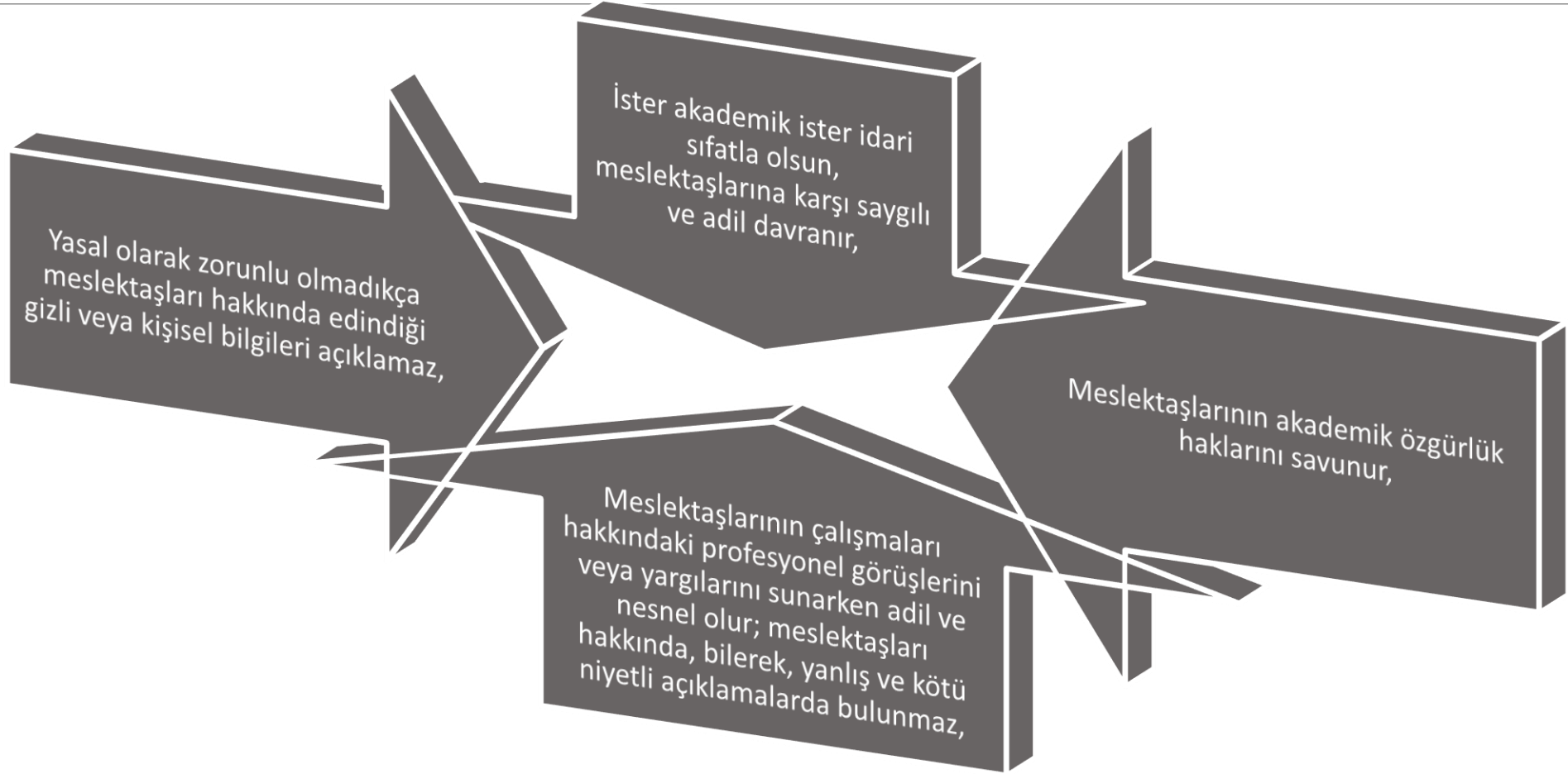
Hata veya ihmalle bilimsel suistimal arasındaki en önemli fark aldatma niyetidir.

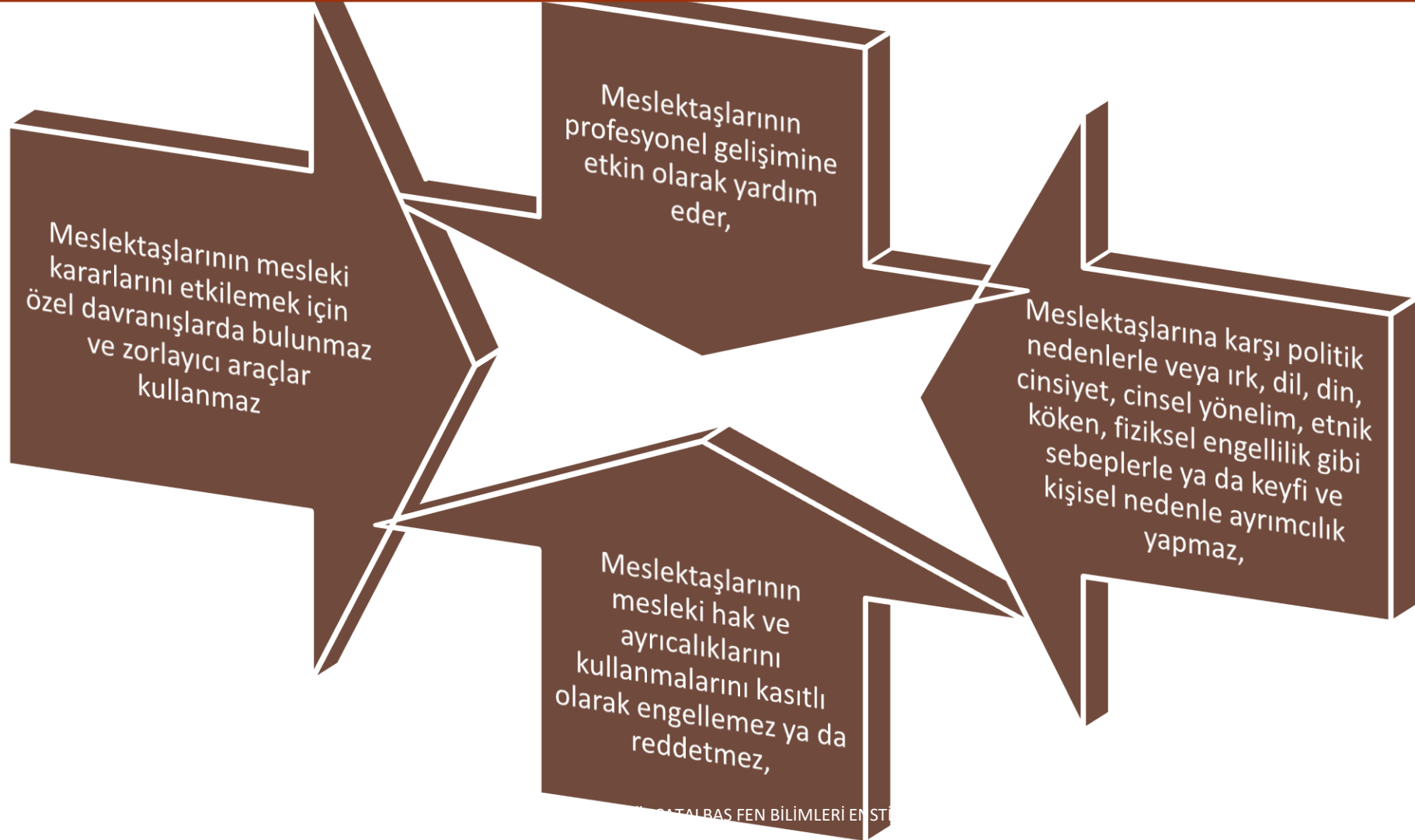
İKİNCİ BÖLÜM

ÖĞRETİM ELEMANLARININ
YÜKÜMLÜLÜKLERİ

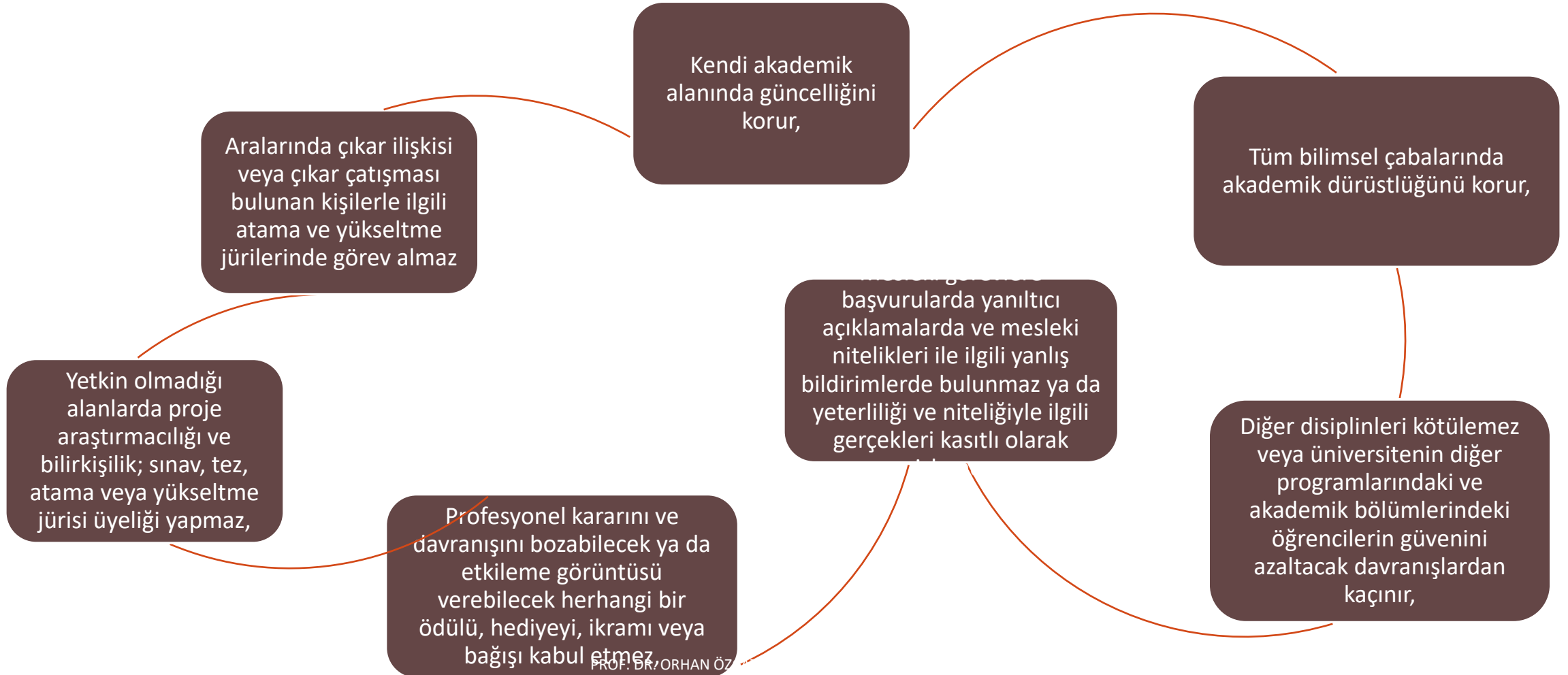
ÖĞRETİM ELEMANLARININ MESLEKTAŞLARINA KARŞI YÜKÜMLÜLÜKLERİ

ÖĞRETİM ELEMANLARININ MESLEKTAŞLARINA KARŞI YÜKÜMLÜLÜKLERİ

ÖĞRETİM ELEMANLARININ KENDİ DİSİPLİNLERİNE KARŞI YÜKÜMLÜLÜKLERİ

ÖĞRETİM ELEMANLARININ ÜNİVERSİTEYE KARŞI YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Üniversite içinde çeşitli düzeydeki komite, komisyon veya örgütlenmelerde üniversite yönetimine katılıma sorumluluğunu üstlenir.

Kurum dışında, üniversitedeki görev ve sorumluluklarıyla bağdaşmayan profesyonel etkinliklerle meşgul olmaz ,

Üniversite kurallarına uygun olarak gerçekleşen işe alma, değerlendirme, yükseltme veya işten çıkarma süreçlerini yerine getirirken liyakat esaslarını gözeterek nesnel ve adil davranır.

Bölümün, fakültenin veya üniversitenin tüm personeline saygıyla ve hakkaniyetle davranır, onları kişisel kazanç ve özel işleri için kullanmaz, sözlü veya fiziksel olarak taciz etmez.

Üniversitenin mali kaynaklarını dürüstlikle kullanır,

Kurumsal ve mesleki konumunu kişisel çıkar sağlamak için kullanmaz,

Üniversitenin olanaklarını kişisel çıkarları için kullanmaz.

ÖĞRETİM ELEMANLARININ TOPLUMA KARŞI YÜKÜMLÜLÜKLERİ

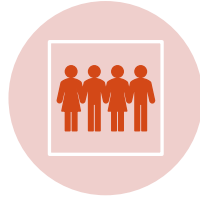
Toplumun ekonomik, kültürel ve entelektüel kapasitesinin geliştirilmesinde etkin bir rol oynamak için çaba harcar.

Yetişmesine katkıda bulunan topluma hizmet etmeyi bir toplumsal sorumluluk olarak kabul eder.

Topluma yönelik açıklamalarında bilimsel bulgular ile kişisel görüşlerini birbirinden ayırt eder.

Çalışma alanında toplumun bilinçlendirilmesi için gereken eğitim ve hizmet çalışmalarını gönüllü olarak üstlenir.

Herhangi bir kamusal söylemde, kendi görüşleri ile üniversitenin resmi görüşleri arasında ayırım yapmada dikkatli davranır. Araştırma, öğretim, hizmet ve profesyonel görevlerinde üniversite personeli olarak görüşleri ile kendi özel görüşleri çerçevesinde yaptığı açıklamaların ayırımını açıkça ifade eder.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİLİMSEL ARAŞTIRMA, YAYIN VE DEĞERLENDİRME ETİĞİ

BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ

Bilimsel araştırmalarda uygulanacak temel ilkeler;

- Araştırmanın tasarımı ve yürütülmesinde gerekli yeterliliğe sahip olmak,
- Araştırmanın yapılışı ve bulguların analizi sırasında özeleştiri,
- Dürüstlük ve şeffaflığı korumak,
- Aynı konuda araştırma yapmış veya yapmakta olanların çalışmalarına saygılı olmaktır.

BİLİMSEL ARAŞTIRMA ETİĞİ İLE İLGİLİ ÜÇ ÖNEMLİ İLKE

Araştırma
problemine dürüst
yaklaşmak,

Araştırma sonuçlarını
rapor ederken açık ve
dürüst davranmak,

Araştırmaya katılan
herkesin katkısını
görünür kılmaktır.

BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ

Bilimsel yayının amacı, üretilen ve geliştirilen bilginin ve bilgi birikiminin paylaşarak yayılmasını ve bunun sonucunda bilimin insanlık yararına geliştirilmesini sağlamaktır.

Bu amaç doğrultusunda hazırlanan bilimsel bir yayında,

- Yayının içindeki bilgilerin doğru ve tam olması,
- Yayının kasıtlı olarak eksik bilgi içermemesi,
- Bilgilerin üretimi ve geliştirilmesi aşamalarında “bilimsel etiğe” uygun davranılması,
- Ancak bilimsel sistematik içinde geliştirilen ve derlenen bilgilerin ve verilerin yayımlanması,
- Yayının içeriğinin yansız olması, kişisel çıkarlar, kaygılar, politik görüşler ve inançların yayını etkilememesi,
- Yayında yararlanılan bütün kaynakların atıf yapılarak belirtilmesi,
- Yayındaki bilginin üretilmesinde, derlenmesinde, ölçülmesinde ve yayına hazırlanmasında payı olanların katkılarının yazar olarak ya da teşekkür edilerek belirtilmesi gerekir.

BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ

- Başkasına ait (yazılı, basılı ve elektronik ortamdaki) bir eseri ve sanatsal uygulamaları olduğu gibi alarak kendi adına sunmak,
- Bir bölümünü bilimsel yayın kurallarına uygun bir biçimde atıfta bulunmadan kendi eseri gibi sunmak, bulguları,
- Sanatsal uygulamaları bunların alıntı olduğunu açıkça gösterecek şekilde (yazılım tipini değiştirerek, italik yazarak ve tırnak içinde göstererek, metin içinde işaretleyerek, dipnot yada kaynakçada belirterek) dile getirilmeden sunmak,
- Farklı kelimeler kullanarak veya cümleler kurarak değiştirip sunmak, bilgi ve düşünceleri, uygulamaları kendi fikriymiş gibi sunmak aşırma biçimleridir.
- Atıfta bulunurken eksik bilgi vermek, alıntı kaynağına ait uygun bilgi vermemek, kaynağı unutup kendi fikriymiş gibi anımsayarak kullanmak (bilinç altı yanılsama) ise aşırmanın ince tipleridir.
- Bir kongre veya toplantıda yayınlanan bir yayın özeti, yayının basılmak üzere sunulmasını engellemez. Ancak bu yayının toplantı veya kongrelerde sunulmuş olduğu o yayının basılmak üzere yapıldığı başvuruda belirtilmelidir.

BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ

- Bir çalışmanın farklı dillerde tekrar basılması kabul edilebilir; ancak, basılmak üzere başvururken ilk yayından mutlaka bilgi verilmeli ve yayında atıf bulunmalıdır.
- Yazarlar bir dergiye başvururken, başka bir dilde ve benzer yayınlar basım safhasındaysa bunlarla ilgili ayrıntılı bilgi vermelidirler.
- Yayınlarda yazarlık hakları gözetilmelidir. Yazarlık hakkı, Uluslararası Editörler Birliği'nin belirlediği gibi araştırmanın ve yayının tüm aşamalarında görev ve sorumluluk almak anlamına gelir.
- Daha sonra çıkabilecek bazı anlaşmazlıkları baştan önlemek için, çalışmanın başında, kimlerin yazar, kimlerin destek verenler olarak kabul edileceği ve kimlere teşekkür edileceği hususlarında karar verilmesi uygundur.
- Araştırmaya verilen katkı oranında isim sıralaması belirlenir.

BİLİMSEL DEĞERLENDİRME ETİĞİ YAYIN DEĞERLENDİRMELERİ

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

EĞİTİM VE ÖĞRETİM ETİĞİ

ÖĞRETİM ELEMANLARININ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SÜRECİNDEKİ SORUMLULUKLARI

- Derslerini, yetkili kurulların onayladığı program içeriğine uygun olarak verir,
- Engelli öğrencilere ilgili yasaların gerektirdiği destek ve yardımı sağlar,
- Ders programında belirlenen yer ve zamanda dersinde bulunur,
- Verdiği tüm dersler için yazılı bir ders planı hazırlar ve bu ders planını ilk dersten itibaren her öğrencinin erişimine açar. Bir ders planında yer alması gereken bilgiler şunlardır:
 - (a) Ders hakkında genel bilgiler (ders kodu ve adı, ön koşullar, haftalık çalışma planı, öğretim elemanının adı, oda numarası, telefon numarası, e-mail adresi vb.)
 - (b) Bölüm ve birim tarafından daha önce kabul edilmiş ders amaçları,
 - (c) Öğretim yöntemleri (anlatım, tartışma, laboratuvar çalışması vb.),
 - (ç) Ders için gerekli materyaller (kitaplar, broşürler, kütüphane kaynakları vb.)
 - (d) Dersin içeriğini oluşturan ana ve yan konular,
 - (e) Ders için gerekli okuma, yazma ödevleri ya da sözlü çalışmalar ve bunların tahmini tarihleri,
 - (f) Öğrencinin akademik başarısını değerlendirmede kullanılacak yöntem ve ölçütler,
 - (g) Akademik dürüstlüğe aykırı davranışlarla ilgili açıklamalar,
 - (h) Öğretim elemanının görüşme saatleri,
- İlgili yasalar gereğince öğrencilerin derslerden aldıkları notları, mahkeme kararı ve öğrencinin yazılı izni olmadıkça açıklayamaz. Öğrencilerin notları eğitsel ve yasal gereklilikler açısından yalnızca üniversite yönetimi, öğretim elemanı ve ilgili personel tarafından görülebilir.
- Yetkili makamlardan izin almaksızın veya geçerli mazereti olmaksızın ders ya da üniversite ile ilgili görevlerinde devamsızlık yapamaz.

ÖĞRETİM ELEMANLARININ ÖĞRENCİLERE KARŞI YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- Öğrencileri araştırma ve öğrenmeye teşvik eden ve cesaretlendiren bir ortam yaratır,
- Öğrencileri mesleğin ya da disiplinin temel değer ve ilkelerini öğrenmeye, fikirlerini serbestçe ifade etmeğe ve bağımsız düşünmeğe teşvik eder,
- Her dersin/programın öğrenme çıktılarını açık hale getirir, dersin gerekliliklerini ve başarı ölçütlerini belirler,
- Öğrencilerin çalışmalarını ve performanslarını adil-tarafsız ve dürüst olarak değerlendirir, değerlendirmeleriyle öğrencilerin öğrenmelerine katkı sağlar, zamanında ve yapıcı geri bildirimler verir,
- Öğrencilerin çalışmalarını ve sınavlarını zamanında değerlendirir ve duyurur,
- Öğrencilerin öğrenme özgürlüklerini korur, öğrenme haklarına zarar verecek uygulamalara izin vermez,
- Öğrencilerin derslerle ilgili değerlendirmelerini dikkate alır,
- Yasal olarak açıklanması gerekenler dışında, öğrencilerin özel-kişisel bilgilerine saygı gösterir, bu bilgileri gizli tutar,
- Öğrencilere, öğretim sürecinde, diğer çalışmalarda ya da kamu hizmetlerinde taşımaları gereken mesleki ve entelektüel yükümlülüklerini bildirir,
- Kişisel çıkarları için öğrencilerini istismar etmez ya da ortaklaşa hazırlanan bir çalışmayı öğrencilerin katkılarını belirtmeden sunmaz,

ÖĞRETİM ELEMANLARININ ÖĞRENCİLERE KARŞI YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- Öğrencilere referans olurken adil ve nesnel davranır,
- Öğrencilerle arasında, mesleki profesyonellik sınırlarını aşacak ölçüde kişisel yakınlık ve ilişkilere izin vermez,
- Her türlü tacizin hiçbir biçimde kabul edilemez olduğunu bilir ve buna göre davranır,
- Öğretim verdiği alanda, öğrencilerin güncel ve kaliteli eğitim alabilmesi için araştırmalar yaparak uzmanlığını sürekli geliştirir,
- Öğrencilerin farklı yeteneklere ve özelliklere sahip olduklarını kabul eder ve her bir öğrencinin entelektüel ve kişisel gelişimine katkı sunmaya çalışır,
- Hassas konulara değinirken öğrencilerin duygu ve düşüncelerine saygı duyar,
- Öğrencilerin yüksek mesleki etik değerlerle yetişmeleri ve çok yönlü gelişmeleri için onlara davranışları ile örnek olur,
- Öğrencilerin birbirlerine ve öğretim elemanlarına karşı saygı duymalarını teşvik eder,
- Öğrencileri, öğrenmelerine engel olacak ya da sağlıklarına ve güvenliklerine zararlı olan ortamlardan korumaya özen gösterir,
- Öğrencilerden herhangi bir ikramı veya hediye kabul etmez.

BEŞİNCİ BÖLÜM

HİZMET ETİĞİ

Öğretim Elemanlarının Hizmet Sunumuna İlişkin Etik Değer ve İlkeler

Topluma hizmet kapsamındaki eylem ve işlemlerinde yasallık, adalet, eşitlik ve dürüstlük ilkeleri doğrultusunda hareket eder;

görevini yerine getirirken ve hizmetlerden yararlandırmada dil, din, felsefi inanç, siyasi düşünce, ırk, cinsiyet ve benzeri sebeplerle ayırım yapamaz;

insan hak ve özgürlüklerine aykırı veya kısıtlayıcı ve fırsat eşitliğini engelleyici davranış ve uygulamalarda bulunamaz,

Toplumsal konulara (çevre, sağlık, eğitim, adalet vb.) duyarlılık göstererek, insanlığın yararını gözetir,

Üniversite dışındaki herhangi bir etkinliğe ya da çalışmaya katılmak için Üniversiteye karşı yükümlülüklerin i aksatmaz,

Üniversite dışında yürüttüğü gelir getirici nitelikteki işleri, mevcut yasal düzenlemelere ve dürüstlük ilkesine uygun olarak yapar,

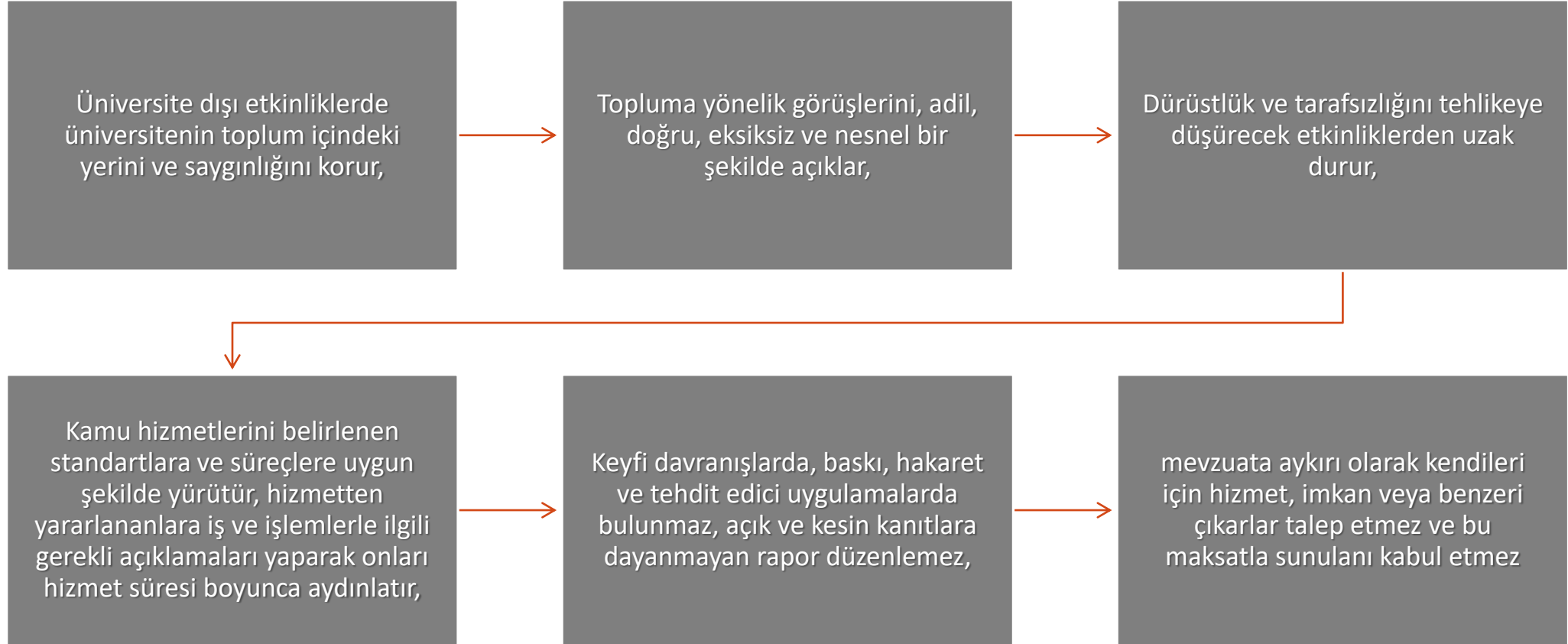

Ticari reklam aracı olmaktan uzak durur,

Kurumsal ve mesleki unvan ve konumunu kişisel çıkar sağlamak için kullanmaz,

Öğretim Elemanlarının Hizmet Sunumuna İlişkin Etik Değer ve İlkeler

Öğretim Elemanlarının Hizmet Sunumuna İlişkin Etik Değer ve İlkeler

- Hizmet konusu yetkilerinin dışındaysa ilgili birime veya yetkiliye yönlendirir,
- Etik ilkelerle bağdaşmayan veya yasadışı iş ve eylemlerde bulunmasının talep edilmesi halinde veya hizmetlerini yürütürken bu tür bir eylem veya işlemden haberdar olduğunda ya da gördüğünde durumu yetkili makamlara bildirir,
- Çıkar çatışması konusunda dikkatli davranır, kaçınmak için gerekli adımları atar, farkına varır varmaz durumu ilgililere bildirir,
- Görev, unvan ve yetkisini kullanarak kendisi, yakınları veya üçüncü kişiler lehine menfaat sağlamaz ve aracılıkta bulunmaz,
- Görev, unvan ve yetkisini kullanarak çıkar amacıyla kendisinin veya başkalarının kitap, dergi, kaset, cd ve benzeri ürünlerinin satışını ve dağıtımını yapmaz veya yaptırmaz,

Öğretim Elemanlarının Hizmet Sunumuna İlişkin Etik Değer ve İlkeler

- Görevinin ifası sırasında ya da bu görevin sonucu olarak elde ettiği resmi veya gizli nitelikteki bilgileri, kendisine, yakınlarına veya üçüncü kişilere doğrudan veya dolaylı olarak ekonomik, siyasal veya sosyal nitelikte bir menfaat elde etmek için kullanmaz;
- görevdeyken ve görevden ayrıldıktan sonra yetkili makamlar dışında hiçbir kurum, kuruluş veya kişiye açıklamaz,
- Yürüttüğü görevle ilgili bir iş, hizmet veya çıkar ilişkisi olan gerçek veya tüzel kişilerden kendisi, yakınları veya üçüncü kişi veya kuruluşlar için doğrudan doğruya veya aracı eliyle herhangi bir hediye almaz ve çıkar sağlayamaz,
- Kamu bina ve taşıtları ile diğer kamu malları ve kaynaklarının kullanımında israf ve savurganlıktan kaçınır;
- mesai süresini, kaynaklarını, işgücünü ve imkanlarını kullanırken etkin, verimli ve tutumlu davranır.

ALTINCI BÖLÜM

AKADEMİK YÖNETİM ETİĞİ

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI YÖNETİCİLERİNİN UYMAKLA YÜKÜMLÜ OLDUĞU ETİK DEĞER VE İLKELER

1.

- Öğretim elemanlarının kişisel onurunu, mesleki saygınlığını tanır ve etik ilkelerin en vazgeçilmez/devredilmez değerler olduğuna inanır,
- Öğretim elemanları arasında din, ırk, dil, etnik köken ve cinsiyet ayrımı yapmaz,
- Akademik özerkliğin gerçekleşmesi için çalışır; akademik özgürlüğe, farklı düşünce ve görüşlere saygıyı üniversite yaşamının temel değeri olarak görür,
- Öğretim elemanlarının atama ve yükseltme başvurularının değerlendirilmesinde, üniversite senatosunca kabul görmüş akademik performans ölçütlerini esas alır; üniversiteye eleman alımında, yükseltme ve atamalarda profesyonel standartların dışına çıkmaz.
- Akademik birimlerin akademik kadro ilanlarında aranan özel nitelik tariflerinde liyakat kuralının ihlal edilmemesine azami özen gösterir;

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI YÖNETİCİLERİNİN UYMAKLA YÜKÜMLÜ OLDUĞU ETİK DEĞER VE İLKELER

- § Adam kayırmacılığın, rüşvetin, her türlü bezdirme ve yıldırmanın ciddi etik ihlallere yol açtığını ilan ederek, bunlarla mücadeleyi üniversite yaşamının öncelikleri arasına alır,
- § Taciz, bezdirme ve yıldırma gibi davranışların etik dışı davranışlar olarak tümüyle akademik yaşamın dışında kalması için her türlü eğitim, bilinçlendirme, bilgilendirme önlemlerini almayı; bu türden davranışlara maruz kalanlarla dayanışmayı ilke edinir,
- § Öğretim elemanlarının yurt içi veya yurt dışı bilimsel faaliyetlere katılımlarında eşitlik ve liyakat ilkelerine göre davranır,
- § Görevleri sırasında edindikleri gizli verileri, bilgi almaya yetkili olmayan kimselere, yetkisi olmadan açıklamaz,
- § Üniversiteyle iş yapan veya yapmak isteyen herhangi bir kişi, firma veya kuruluştan kişisel çıkar amaçlı hediye, borç veya ikram kabul etmez,

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI YÖNETİCİLERİNİN UYMAKLA YÜKÜMLÜ OLDUĞU ETİK DEĞER VE İLKELER

- Özlük haklarını kısıtlayıcı, kişilerin kariyerlerine zarar verici engellemelerden uzak durur,
- Öğretim elemanlarının bilim, sanat, araştırma ve yayınlarından doğan yasal haklarının korunmasını gözetir,
- Akademik birim yöneticilerinin ve öğretim elemanlarının ders yükü/ek ders yükü taleplerini, öğretim elemanının uzmanlık alan ve yetkinliğini gözeterek hakkaniyet ilkesi çerçevesinde dağıtımını sağlar,
- Öğrenci, çalışan ve öğretim elemanı olan her kişiyi, statüsü ve görevi ne olursa olsun, eşit bireyler olarak görür,
- Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan her türlü ayrımcılığa karşı gerekli önlemleri alma konusunda duyarlı davranır,

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI YÖNETİCİLERİNİN UYMAKLA YÜKÜMLÜ OLDUĞU ETİK DEĞER VE İLKELER

- Etik kurulların bağımsız çalışması için uygun koşulları sağlar, etik kurul kararlarını hakkaniyetle hayata geçirir, etik dışı tutum ve davranışlara sessiz kalmaz.
- Etik ihlal yaptığı kesinleşen kişilere yönetim görevi verilmez, görevde iken etik dışılık saptanmışsa gereği yapılır ve idari görevden uzaklaştırılır,
- Anayasal ve yasal zorunluluklar gereği mahkeme kararlarının zamanında ve usulüne uygun olarak yerine getirilmesinde hassasiyet gösterir,
- Politik organlar ve diğer sivil toplum kuruluşlarıyla ilişkilerinde tarafsızlık ilkesine riayet eder.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

"Eğitimde ve Bilimde Öncü Üniversite"

teşekkür
ederim